

Sygn. akt III SK 1/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa E. Sp. z o.o. w S.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o nałożenie kary pieniężnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 listopada 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 24 maja 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 24 maja 2013 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W. z 29 listopada 2010 r., w ten sposób, że zmienił decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 17 października 2008 r. w punkcie drugim w

ten sposób, że obniżył wymierzoną E. Sp. z o.o. z/s w S. (powód) karę pieniężną z kwoty 438.461,12 zł do kwoty 199.055,22 zł.

Prezes Urzędu decyzją z 17 października 2008 r. orzekł, że powód nie wywiązał się w roku 2006 r. z określonego w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, za co wymierzył powodowi karę pieniężną w wysokości 438.461,12 zł. Powód zaskarżył decyzję Prezesa Urzędu odwołaniem, które zostało uwzględnione przez Sąd Okręgowy, który wyrokiem z 9 września 2009 r. zmienił decyzję Prezesa Urzędu w ten sposób, że ją uchylił i umorzył postępowanie. Wyrok Sądu Okręgowego został uchylony przez Sąd Apelacyjny. Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie powoda w całości.

Powyższe orzeczenia opierały się na następujących okolicznościach faktycznych. Powód dokonał w 2006 r. sprzedaży na rzecz odbiorców końcowych energii elektrycznej w ilości 56.837,190 MW/h, z czym wiązał się wymóg zakupu energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu w rozmiarze 8525,579 MW/h. Powyższego obowiązku powód nie wykonał w ogóle, mimo iż otrzymał ofertę zakupu energii czerwonej opiewającą na wolumen 2319,481 MW/h.

W ocenie Sądu Okręgowego do oceny wykonania i konsekwencji niewykonania obowiązku zakupu energii czerwonej należało zastosować przepisy Prawa energetycznego dotyczącego tego obowiązku w brzmieniu obowiązującym w 2006 r. W konsekwencji karę pieniężną nałożoną na powoda należało wyliczyć według wzoru z art. 56 ust. 2 pkt 3 Prawa energetycznego w brzmieniu z 2006 r., a zatem w drodze pomnożenia średniej ceny energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym (136,19 zł/MWh) przez wolumen energii elektrycznej potrzebny do wykonania obowiązku, o którym była mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego (co daje kwotę 438.461,12 zł). Sąd Okręgowy uznał, że z uwagi na inną konstrukcję obowiązku odpowiadającego obowiązkowi z art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w brzmieniu z 2006 r. oraz sankcji pieniężnej za jego niewykonanie, nie jest możliwe zastosowanie obecnie obowiązującego przepisu dotyczącego wymiaru kary pieniężnej.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego apelacją w całości, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie decyzji Prezesa Urzędu i

umorzenie postępowania. Na rozprawie apelacyjnej powód cofnął apelację w części oddalającej odwołanie co do punktu I decyzji prezesa Urzędu, a co do punktu 2 w zakresie wymierzenia kary pieniężnej w zakresie do kwoty 199.055,22 zł. Sąd drugiej instancji umorzył postępowanie apelacyjne w powyższej części, zaś wyrokiem z 3 listopada 2011 r. oddalił apelację w części kwestionującej nałożenia na powoda kary pieniężnej w rozmiarze wyższym od kwoty 199.055,22 zł.

Powyższy wyrok powód zaskarżył skargą kasacyjną. Sąd Najwyższy wyrokiem z 14 grudnia 2012 r., III SK 12/12, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Rozpoznając ponownie apelację powoda, Sąd drugiej instancji uznał za słuszny postulat powoda, by wysokość kary pieniężnej ograniczyć do kwoty 199.055,22 zł. Ustalając minimalną wysokość kary pieniężnej na tym poziomie Sąd drugiej instancji przywołał wzór jej obliczania z art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego w brzmieniu od 1 lipca 2007 r. Stosując zamieszczony w tym przepisie wzór Sąd Apelacyjny przyjął, że jego człon „Ozg x Eog” powinien ulec wyzerowaniu, ponieważ w 2006 r. nie rozróżniano między obowiązkiem zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu w instalacjach opalanych gazem a obowiązkiem zakupu takiej energii z instalacji użytkujących innego rodzaju paliwo. Dlatego kara wymierzona powodowi powinna być wymierzona przy wykorzystaniu zmiennych „Ozk x Eok”, w wysokości będącej iloczynem ilości MWh energii czerwonej, jaką powód zobowiązany był nabyć (8.525,579 MWh) oraz jednostkowej opłaty zastępczej ustalonej przez Prezesa Urzędu dla jednostek kogeneracji nieopalanych gazem za okres II półrocza 2007 r. (17,96 zł/MWh).

Prezes Urzędu zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w części, to jest w zakresie pkt I wyroku, którym Sąd Apelacyjny wskutek częściowego uwzględnienia apelacji powoda zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 9a ust. 8a Prawa energetycznego w związku z art. 56 ust. 1 pkt 1a oraz art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy- Prawo ochrony środowiska i ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 21, poz. 124) przez błędną wykładnię i przyjęcie, że przy

ustalaniu względniejszego charakteru kary pieniężnej dla podmiotu ukaranego za niewykonanie w 2006 r. obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła we wzorze zawartym w art. 9a ust. 8a Prawa energetycznego pierwszy człon tego wzoru ulegnie wyzerowaniu, gdyż w 2006 r. nie było obowiązku rozróżnienia produkcji uzyskanej z paliw gazowych, zaś parametr „EoG” dotyczy jednostek kogeneracji opalanej tego rodzaju paliwem”, a także naruszenie art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego przez zastosowanie tego przepisu w brzmieniu po 30 czerwca 2007 r., zamiast zastosowania tego przepisu w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2007 r. Prezes Urzędu wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i oddalenie apelacji strony powodowej.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną Prezesa Urzędu wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna Prezesa Urzędu jest uzasadniona, gdyż wysokość kary pieniężnej ustalona w zaskarżonym wyroku, zgodnie z zapatrywaniami prawnymi wyrażonymi w uchwale Sądu Najwyższego z 6 listopada 2009 r., III SZP 2/09 (OSNP z 2010 nr 7-8, poz. 105), na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego, w brzmieniu nadanym na mocy ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy- Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie zgodności (Dz.U. z 2007 r., Nr 21, poz. 124), nie uwzględnia parametru „EoG” z wzoru na obliczenie opłaty zastępczej określonego w art. 9a ust. 8a Prawa energetycznego w brzmieniu od 1 lipca 2007 r.

Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela stanowisko wyrażone w uzasadnieniach wyroków tego Sądu z 21 października 2014 r., III SK 48/13, oraz z 22 października 2014 r., III SK 78/13, co do sposobu obliczania kary pieniężnej na podstawie starych i nowych przepisów znajdujących zastosowanie do oceny wykonania przez przedsiębiorstwa energetyczne obowiązku zakupu energii

wytworzonej w skojarzeniu, gdy ocena wykonania tego obowiązku dokonywana jest po jego zmianie jego konstrukcji na mocy ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r., celem udzielenia odpowiedzi na pytanie, które przepisy są względniejsze dla karanego przedsiębiorstwa energetycznego.

Kara pieniężna wymierzona powodowi na podstawie „starych” przepisów wynosiła 438.461,12 zł. Wysokość tej kary została zmodyfikowana zaskarżonym wyrokiem poprzez przemnożenie ilości MWh energii czerwonej, jaką powód zobowiązany był nabyć (8.525,579 MWh) oraz jednostkowej opłaty zastępczej ustalonej przez Prezesa Urzędu dla jednostek kogeneracji nieopalanых gazem za okres II półrocza 2007 r. (17,96 zł/MWh), co dało kwotę 153.119,40 zł. Po pomnożeniu przez współczynnik 1,3 z art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego w nowym brzmieniu minimalna wysokość kary pieniężnej została wyliczona przez Sąd drugiej instancji na kwotę 199.055,22 zł.

Stosownie do art. 9a ust. 8a Prawa energetycznego w brzmieniu relewantnym dla udzielenia odpowiedzi na to pytanie, opłatę zastępczą stanowiącą podstawę dla wyliczenia kary pieniężnej z art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego, obliczano według wzoru $Ozg \times Eog + Ozk \times Eok$. Wartości Ozg i Ozk dla II półrocza 2007 r. zostały określone w komunikacie Prezesa Urzędu z 26 marca 2007 r. na poziomie, odpowiednio, 117 zł/MWh oraz 17,96 zł/MWh. Wartości Eog oraz Eok odpowiadają ilości energii elektrycznej równej różnicy między ilością energii elektrycznej wynikającej z obowiązków ciążących na przedsiębiorstwa energetycznego w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii z jednostek kogeneracyjnych opalanych gazem oraz jednostek opalanych paliwem konwencjonalnym. Podkreślić zaś należy, że w 2006 r. nie było rozróżnienia między obowiązkiem zakupu energii wytworzonej w kogeneracji w zależności od źródła energii. Mechanizm wsparcia w postaci obowiązku zakupu energii obejmował także jednostki kogeneracji opalane gazem. Odpowiednie zastosowanie art. 9a ust. 8a Prawa energetycznego w związku z art. 56 ust. 2a pkt 3 Prawa energetycznego wymaga uwzględnienia w niniejszej sprawie zmiennej Eog w ten sposób, by wartość zmiennej Eok pomniejszyć o ilość MWh odpowiadającą procentowemu udziałowi obowiązku zakupu świadectw pochodzenia energii liczonego za II półrocze 2007 r. dla zmiennej Eog w obowiązku

zakupu świadectw pochodzenia energii ogółem za II półrocze 2007 r., według minimalnych poziomów obowiązku określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 26 września 2007 r. w sprawie sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji (Dz.U. z 2007 r., Nr 185, poz. 1314). Dla II połowy 2007 r. łączny obowiązek zakupu świadectw pochodzenia kształtował się na poziomie 17,3% energii sprzedanej odbiorcom końcowym, zatem udział świadectw pochodzenia energii z jednostek kogeneracji opalanych gazem powinien wynosić 4,62% w (proporcja 0,8% do 17,3%) wykonaniu łącznym obowiązku uzyskania świadectw pochodzenia na minimalnym poziomie. Stwierdzony przez Prezesa Urzędu niedobór w zakresie realizacji obowiązku zakupu energii z kogeneracji wynosił dla powoda 8.525,579 MWh, zatem udział energii z kogeneracji wytworzonej w jednostkach opalanych gazem w tym niedoborze wynosi 393,881 MWh (4,62% x 8.525,579 MWh). W ten sposób uzyskano zmienne do wzoru $Ozg \times Eog$, co daje kwotę 46084,08 zł (393,881 MWh x 117 zł/MWh). Na zmienną $Ozk \times Eok$ składają się zaś wartości 17,96 zł/MWh oraz wolumen energii brakującej do wykonania obowiązku, wynoszący 8131,698 MWh, co daje kwotę opłaty zastępczej w wysokości 146.045,30 zł. Suma opłat zastępczych (192.129,38 zł) podlega pomnożeniu przez mnożnik 1,3, co daje kwotę minimalnej kary pieniężnej, jaką na podstawie odpowiednio stosowanych przepisów Prawa energetycznego w brzmieniu od 1 lipca 2007 r. można byłoby wymierzyć powodowi za niedopełnienie obowiązku zakupu energii wytworzonej w skojarzeniu w 2006 r. w wysokości 249.768,19 zł.

W konsekwencji należy uznać, że kara pieniężna została wymierzona powodowi w zaniżonej wysokości.

Mając powyższe na względzie, z mocy art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylono zaskarżony wyrok i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu. O kosztach postępowania orzeczono stosownie do art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

